

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

583. Quandonam cesset gratia alternativæ citra abusum illius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

tamen, cùm Capitulo non suffragetur alternativa, utpote non concessa inferioribus Collatoribus, sed solis Episcopis, si vacatio contigerit in mense alterato Ordinario, v.g. in Februario, & sit turnus Capituli, Capitulum providere non potest, sed Papa, utpote cui tunc reservatum tale beneficium; cùm tunc non sit de libera collatione Episcopi, sed alterius. Providere tamen poterit Capitulum, si beneficium vacatio contigerit in 4. mensibus ordinariis Martio, Junio &c. & simul tunc sit turnus Capituli. Castrop. *ibid.* Idem est dum divisio facta per choros seu latera, ita ut beneficia sedentium ex choro dextero, seu dextera parte chori pertineant ad Episcopum, sedentium ex sinistro ad Capitulum. Castrop. *ibid.* n. 4. citans Gonz. *ubi ante.* n. 36. Garc. n. 710. Idem quoque est, dum divisio facta per annos, Castrop. n. 6. Garc. n. 714. Gonz. n. 55.

2. Respondeo secundò, si divisio facta per menses, ita ut unus mensis competat Episcopo, alter capitulo, cùm divisio solum fieri possit circa 4. illos menses citra alternativam ordinarios, Martium, Junium, Septemb. Decembrem, cùm reliqui sint reservati vi primæ partis regulæ, ut alternativa intret, & eâ gaudere possit Episcopus, necessariò ei in hac divisione assignari debent Martius & Septembris, dum loco illorum Papa vi alternativæ concessa cedat ei 4. alios, nempe Februarium, Aprilem, Augustum, Octobrem, in quibus vacantia beneficia tunc poterit providere vi alternativæ, & turni sibi competentis: nam si ei in divisione assignaretur Junius & Decembris, cùm hi menses non permutterentur, sed sint fixi, Episcopus frui nequibit alternativâ, ne aliàs Capitulum perderet omnino provisionem sibi competentem; quia perderet eam pro mensibus Martii & Septembris. utpote qui per alternativam reservantur Papæ, Ita Castrop. *loc. cit.* num. 5. citans Gonz. *ubi ante.* num. 38. quibus non video qualiter obstant, quæ habet Garc. num. 712. & ob quæ negat, in hoc casu alternativam habere locum: quòd nimirum, dum Papa pro duobus illis mensibus Martio & Septembri sibi cessis ab Episcopo vi alternativæ concessa dat duplum, nimirum 4. menses, adeòque non servetur proportio.

3. Respondeo tertid: si divisio facta per hebdomadas aut dies, alternativa etiam respectu Episcopi locum non habet; cùm hæc turni divisio repugnet divisioni alternativæ, utpote quæ facta est per menses, dum una eadèque hebdomada quandoque participet de utroque mense, Ordinario & Apostolico. Garc. n. 713. Castrop. n. 7. Gonz. *ubi ante.* n. 49. possitque etiam hebdomada & dies utriusque, nempe Capituli & Ordinarii occurrere in uno eodèque mense.

4. Porro observandum hic primò: quòd dictum de intrante alternativa, dum simultanea collatio divisa est inter Capitulum & Episcopum, id quoque locum habeat, dum sola electio, nominatio, præsentatio personæ divisa est, & collatio remanet simultanea seu communis, ut contingit in aliquibus Ecclesiis. Garc. n. 715. qui etiam in *seq.* idem esse dicit, in jure præsentandi communi Episcopo ratione dignitatis (intellige cum patronis Ecclesiasticis; beneficia enim juris mixti, ubi Episcopus est unus ex compatronis, non cadent sub alternativa; quia non cadunt sub reservatione primæ partis regulæ) per concordiam tamen divisio, ita ut Episcopus tunc quò ad turnum suum possit frui alternativâ quò ad præsentandum.

E. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

2. Secundò observandum, hæc omnia de intrante alternativa ex parte Episcopi, ubi facta est divisio dicta per turnos, etiam post acceptationem alternativæ, vel tempore, quo de hac acceptatione tractabatur, procedere adhuc, etiam si dicta concordia seu divisio facta non fuerit confirmata auctoritate Apostolica, tradunt Castrop. *loc. cit.* n. 8. Garc. n. 726. non obstante præjudicio, quòd in hoc videtur fieri sedi Apostolicæ, dum hac ratione beneficia, quæ ante dictam concordiam erant simultaneæ collationis, adeòque, utpote non liberæ collationis, conferri non poterant, nisi in 4. mensibus ordinariis, jam per dictam concordiam, seu divisionem turnorum evadant liberæ collationis, utpote in quibus solis alternativa locum habet, & consequenter libera à reservatione regulæ reservatoris 8. mensium; quia eò ipso, quòd permissum est in jure communi facere hujusmodi concordiam seu divisionem, Episcopus & Capitulum utuntur jure suo, adeòque non committunt in eo fraudem, esto, per accidens inde resultet dictum præjudicium Sedis Apostolicæ, & derogatio dictæ reservationis; quia illud præjudicium venit in consequentiam, & sic non attenditur, juxta *l. si quis nec causam. ff. si certum purat.* & ibi Jason. n. 3. & Prob. ad Monach. in *c. in illis n. ult. de preb. in 6.* Addit etiam Garc. n. 727. adhuc intrare alternativam, etiam si concordia dicta confirmata esset per Sedem Apostolicam cum clausulis: *reservationibus Apostolicis, & sine earum præjudicio;* cùm clausula illa non ponatur ad tollendam alternativam, sed ad præservandas reservationes Apostolicas, sive 8. sive 6. mensium, & alias: ita ut per talem confirmationem non detur jus in reservatis, & sic per illam clausulam potius exprimat id, quòd de jure inest.

6. Observandum denique quòd ait Pirh. de *prob.* n. 356. quòd cùm collatio canonicatum in Cathedralibus in mensibus 6. ordinariis seu non pontificiis, ex consuetudine vel privilegio, aut alio speciali jure spectat ad eadem Capitula, & nullatenus ad Episcopum, quò ad hæc beneficia alternativa vix locum habeat, et si Episcopi apud suas Ecclesias resideant.

Quæstio 583. Quandoam cesset gratia alternativæ citra abusum illius?

1. Respondeo in sequentibus. Primò per translationem Episcopi ad alium Episcopatum, ita ut si velit etiam pro isto Episcopatu, ad quem transfertur, uti alternativâ, debeat de novo pro eo Episcopatu eam acceptare; cùm prior acceptatio solum fuerit pro Episcopatu dimisso, nec etiam fieri possit acceptatio pro Episcopatu futuro. Card. de Luca. de *benef. d. 93. n. 22.* Castrop. p. 23. §. 5. n. 1. Garc. n. 484. citantes Gonz. *gl. 58. à n. 18.*

2. Secundò, per mortem Papæ, vel Episcopi eam acceptantis, ita ut non transeat ad successorem. Card. de Luca. *loc. cit.* n. 21. Chok. *hic gl. 21. n. 1.* Castrop. *loc. cit.* n. 2. citans Gonz. *ubi ante.* n. 17. & Nav. *conf. 31. n. 2. de prob.* cum enim alternativa sit quidam personalis contractus & mutua obligatio inter Papam & Episcopum, quolibet eorum pereunte, extinguitur. Castrop. *ibid.* Item morte Papæ cessant regulæ Cancellariæ, & jus Ordinariorum revertitur ad terminos juris communis. Castrop. *ibid.* Card. de Luca de *benef. d. 16. n. 8. & d. 31. n. 4. & 5.* ubi dicit, id esse absolutum principium beneficiale. Garc. n. 643. & 644. ubi etiam ait, idem esse, dum Papa renun-

Y 2

tiare:

ciaret Papatui; cum talis renunciatus quod ad hoc habeatur pro mortuo, & mors civilis æquiparetur naturali, citat pro hoc *Æn. de Falc. q. 5. §. 1. n. 8. Paris. conf. 19. à n. 9. l. 4. Mand. ad reg. 30. q. 7. n. 14.*

3. Tertiò per renunciationem illius, si ea à Papa acceptetur, de quo dictum paulò supra. *Castrop. loc. cit. n. 2.* An autem Episcopus, qui post acceptatam alternativam obtinuit indultum à Sede Apostolicà, ut possit conferre beneficia vacantia in omnibus mensibus, per tale indultum censetur renunciare alternativæ, dubitatur; negant id probabilibus *Gonz. gl. 53. ex num. 43. Caputaq. decis. 309. p. 1. Germon. de indult. Card. §. volumus. n. 11. apud Garc. n. 737.* qui iis consentire videtur; eò quòd alternativam non sit incompatibilis cum indulto conferendi in omnibus mensibus.

Questio 584. An, & qualiter amittatur alternativam per abusum illius?

1. **R**espondeo primò: censi abusum, & amitti alternativam, si Episcopus se intromiserit in provisionem beneficiorum, quæ per hanc regulam vel aliàs Sedi Apostolicæ reservata sunt (vel etiam affecta. *Corrad. in pr. benef. l. 3. c. 6. num. 32. & alii passim*) aut eorum provisioni impedimentum quoquo modo præstiterit, ne debitum effectum consequatur; sic habet text. reg. Per quæ verba duplex abusus indicatur. *Lott. l. 2. q. 41. à n. 2. Chok. hùc gl. 20. n. 2.* Primus insinuatus istis verbis regulæ se intromiserit: consistens nimirum in eo, quòd Episcopus de facto attentet conferre vacantia in mensibus Apostolicis, vel aliàs quomodolibet reservata, in quo casu videtur simpliciter abuti privilegio, indeque ingratitude notari. Alter istis verbis: *aut impedimentum præstiterit:* dum nimirum nititur impedire effectum gratiæ Apostolicæ, quod secundum licet minus frequens videri possit, cum Episcopus, qui nõ contulit, raro se opponat provisionibus Apostolicis, gravius tamen, ut ait *Lott. n. 3.* implicat delictum, & est scelus scelesti addere, ut *Lott. n. 7.* quod credo intelligit, dum & ipse Episcopus contulit reservatum, & insuper factam de eo provisionem Apostolicam nititur impedire. Ad hunc secundum abusum spectat, velle de substantia ipsius gratiæ cognoscere, dum ipsi Episcopo est demandata executio; cum de iudicio Sedis Apostolicæ velle iudicare, præfacta sit auctoritas, juxta *c. 2. de confirm. utili vel inutili. Lott. n. 7. & 8.* Item huc spectat, ad quod etiam potissimum respexisse videtur regula, dum executio alteri mandata est, & hanc impedit Episcopus, in quo adhuc gravius delinquit. *Lott. nu. 11.* Hanc quoque pœnam amissionis alternativæ intrare, dum Episcopus sese intromitteret scienter in provisione beneficiorum, non quidem reservatorum, jure tamen præventionis provisorum, sive validè sive invalidè; eò quòd licet ea aliàs reservata non sint, per appositionem tamen manus Papæ manent affecta, & sic intret privatio regulæ, quæ loquitur de beneficiis reservatis vel affectis. *Garc. n. 761.* Non tamen intrabit hæc pœna, dum Episcopus scienter se intromittit in provisione beneficii litigiosi contra *c. 11. & 2. ut lite pendente, in 6.* eò quòd beneficia litigiosa non sint reservata, licet durante lite prohibeatur Ordinarius ea conferre; regula autem solum privat alternativam intromittentes se in provisione reservatorum, vel affectorum, quæ pœna non est extendenda. *Garc. n. 760.*

2. Porro limitanda est responsio, ita ut, si Episcopus contraveniret, & violaret alternativam ex proposito, & datâ operâ in fraudem ad eximendum se ab alternativam, de cujus acceptance forsitan eum pœnitebat, licet statim amittat alternativam quòd ad se, & in sui damnum, non tamen quòd ad Papam; quia fraus & dolus nemini patrocinari debet, nisi Papa talem renunciationem acceptasset. *Garc. n. 750.*

Questio 585. An Episcopus propter talem contraventionem vel abusum non solum privetur alternativam, sed & 4. mensibus ordinariis, nimirum Martio, Junio, Septemb. Decemb.

Respondeo negativè; sed statim Episcopus restituitur, seu redit ad 4. illos suos menses, & Papa ad 8. prout prius ante acceptancem alternativæ. *Chok. hùc gl. 20. n. 6. citans Mand. conf. 21. nu. 1. & Anton. Augustinum in suo repertorio. verbo alternativam. Corrad. l. 3. c. 6. nu. 40. Garc. nu. 746. & 749. ex Gonz. gl. 66. n. 149.* Addit tamen *Garc.* quòd, ut Episcopus in hoc casu gaudeat dictis 4. mensibus ordinariis, necesse sit, certiorum facere Papam seu Datarium de amissione alternativæ, vel ei coram illis renunciare, nisi aliàs Papa amissionem acceptasset expressè & dispositivè.

Questio 586. Num dicta pœna incurratur ipso jure absque orani sententiâ?

1. **R**espondeo: videtur probabilis, quòd in his casibus ipso jure, mox à commissio delicto gratiæ & usu alternativæ destitutus existat, ac si nunquam eam habuisset, ac consequenter provisiones prætextu illius deinceps faciendæ sint nullæ. *Corrad. l. 3. c. 6. n. 34.* (ubi etiam quòd non tantum privatus sit jure conferendi, sed & quasi possessione, & hoc ipsum significatur per *rd usq.*) *Garc. nu. 738.* citans plures *Rota* decis. *Chok. cit. gl. 20. à n. 3.* citans *Gonz. gl. 56. n. 119.* vel ut eum citat *Lott. n. 29. Lott. loc. cit. n. 12. & seq. contra Castrop.* qui tenet, requiri ad minimum sententiam declaratoriam delicti, & usque ad illam per talem validè conferri beneficia sibi aliàs vi alternativæ competentia; ne si id in pœnam delicti non possit, etiam ante dictam sententiam cogere pœnam promerit ipse in se exequi. Ratio responsionis desumitur ex illis verbis regulæ: *eo ipso:* quæ important privationem à lege ipso jure & lata sententiâ absque ministerio alio, juxta *Gl. in c. quam sit. v. eo ipso. de elect. in 6. Chok. & Lott. l. cit.* Et pœnæ imposita ipso jure seu ipso facto, quæ consistunt in onere, privatione, & non requirunt actionem seu executionem positivam, qualis est pœna, de qua hùc, statim incurruntur absque alia executione & sententiâ, juxta *c. Rudolphus. de rescriptis. Garc. nu. 744. & 748. & ex eo Chok. cit. n. 4. Lott. loc. cit. n. 30. & seq. ubi n. 31.* quòd neque ullâ opus sit intimatione factâ Episcopo, qui delinquit; cum is non possit ignorare aut factum, quòd ab ipso processit, aut dispositionem juris, & consequenter se amissionem privilegii; sive factum consistat in mero simplici abusu (generaliter siquidem statutum, privilegium ei non prodesse, qui eo abutitur. *l. nullos. l. judaicos. c. de judaïs. Surd. decis. 307. num. 9.*) sive ipsum factum consistat in actibus è diametro contrariis, & cum ipso privilegio in-

compa-